

Književna poročila.

Engelbert Gangl: Trije rodovi. Dogodki iz nekdanjih dni. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu. 1910. 8°. 416 str.

Trije rodovi — bralec se kar ustraši, ko vidi, da opisuje v tem obsežnem romanu pisatelj botrino ob Jožetu Zavinščaku, ki bo menda oče vseh teh treh rodov, na sedmih straneh. Komaj je stopil v življenje, kaj bo šele z opisom življenja samega! Jože Zavinščak je oče prvega rodu in glavni junak prvega dela. Ves ta dolgi roman je namreč razdeljen na tri dele, med katerimi obravnava vsak en rod. Trije deli, torej nekaka trilogija. Med temi tremi deli pa ni nobene prave organske zveze, nobene ideje ni, ki bi vse te tri dele vezala v organsko celoto. Ves roman je pravzaprav zgrajen na treh delih, med katerimi pa bi lahko vsak zase zadoščal za en popoln roman. Vidi se, da je pisatelj vzel preobširno podlago in da ga je nazadnje že motil in oviral „embarras de richesse“ široko razpletene snovi. Zato cepajo in umirajo pri njem ljudje kakor muhe jeseni, žalibog ravno v onih trenutkih, ko bi človek pričakoval zanimivih konfliktov in ko bi se pisatelju nudila prava prilika, da v spretnem zapletku in razvozljaju pokaže svojo moč. Umirajo pa navadno stari, s tem pa se ogne pisatelj onemu motivu, ki je za slovenske razmere zelo značilen, konfliktu med starimi in mladimi posestniki. Ko prevzameta mlada posestva, umre stari in povest gre nemoteno svoj tok naprej, samo da se izpolnijo „trije rodovi“. V prvih dveh delih imamo kmečko-purgarski roman brez kakršnihkoli višjih intenzij, v tretjem delu pa oficirski roman. Ta oficirski roman je za knjige Mohorjeve družbe novost, v celoti pa prava neokusna šablona, posneta po najbolj vsakdanjih nemških šablonah „oficirskih“ romanov.

V tretjem delu se je pisatelj še o pravem času spomnil, da piše za Družbo sv. Mohorja. Ko so vsi trije rodovi Zavinščakov falirali v raznih poklicih (kmeta, meščana, graščaka, oficirja), je določil Egidija Zavinščaka, pravnuka onega Jožeta, čigar botrino smo praznovali v prvem poglavju, za oni stan, ki „naj tolaži bolesti, naj miri strasti“, čigar „dejanja naj bodo blaga in dobrotvorna, da dopolni, česar niso dopolnili njegovi dedi, da izbriše greh in ga nadomesti s pokoro.“ Tako si je pisatelj rešitev vseh onih problemov, ki jih je načel v treh rodovih, lepo prihranil s tem, da je naredil zadnjega iz rodu Zavinščakov za duhovnika. In popolnoma v stilu romana, ki vesla v svet pod zastavo dveh svetopisemskih citatov, je, da je odbor Mohorjeve družbe kvitiral ta roman (na str. 44 v Koledarju) s svetopisemskim citatom: „Laudate Dominum omnes gentes.“

J. A. Glonar.

Drobne povesti. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu. 1910. 8°. 192 str.

Ta knjižica, ki je nekake vrste „Večernice“, obsega 21 krajših stvari najrazličnejšega značaja: legende, pravljice, pripovedke, črtice, slike in novelice, ki jim je skupno samo to, da so precej enake, namreč skoro nobene vrednosti. Podpisala sta se s pravim imenom samo dva, I. Česnik in Ivan Steklasa; pisatelji ostalega drobja so bili vsaj toliko previdni, da so se skrili za psevdonime ali pa da se sploh niso podpisali. Steklase „Vse se povračuje“ je brezbarvna „koledarska“ storija, kakor so jih Mohorjani že leta in leta vajeni. Enake vrednosti so tudi Česnikove